

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 12 kwietnia 1962 r.

w sprawie zasad ewidencji środków trwałych i ich umorzeń w jednostkach gospodarki uspołecznionej działających według zasad rozrachunku gospodarczego.

Na podstawie § 3 ust. 2 uchwały nr 29 Rady Ministrów dnia 10 stycznia 1961 r. w sprawie zasad zaliczania środków pracy oraz innych przedmiotów i urządzeń długotrwałego użytkowania do środków trwałych (Monitor Polski Nr 11, poz. 62) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przepisy zarządzenia dotyczą:

- 1) przedsiębiorstw państwowych,
- 2) przedsiębiorstw organizacji spółdzielczych, z wyłączeniem spółdzielni produkcyjnych,
- 3) zakładów wielozakładowych przedsiębiorstw państwowych, o ile zakłady te działają według zasad rozrachunku gospodarczego i mają obowiązek sporządzania samodzielnych bilansów,
- 4) zakładów wielozakładowych przedsiębiorstw organizacji spółdzielczych, o ile zakłady te działają według zasad rozrachunku gospodarczego i mają obowiązek sporządzania samodzielnych bilansów,
- 5) przedsiębiorstw mających formę spółek prawa handlowego, w których państwo lub przedsiębiorstwa państwowe posiadają udziały wynoszące ponad 50% kapitału zakładowego, oraz przedsiębiorstw i zakładów prowadzonych przez organizacje społeczne, posiadające zezwolenie na prowadzenie działalności gospodarczej,
- 6) jednostek utrzymywanych z narzutów na koszty własne przedsiębiorstw i zakładów prowadzonych według zasad rozrachunku gospodarczego,
- 7) gospodarstw pomocniczych działających według zasad rozrachunku gospodarczego.

§ 2. Ilekroć w zarządzeniu użyto określenia:

- 1) „przedsiębiorstwo” — należy przez to rozumieć jednostki, o których mowa w § 1,

- 2) „środki trwałe” — należy przez to rozumieć składniki majątku, odpowiadające warunkom określonym w uchwale nr 29 Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 1961 r. w sprawie zasad zaliczania środków pracy oraz innych przedmiotów i urządzeń długotrwałego użytkowania do środków trwałych (Monitor Polski Nr 11, poz. 62),
- 3) „środki trwałe obce” — należy przez to rozumieć środki trwałe oddane przedsiębiorstwu w zarząd i użytkowanie, o nie ustalonym tytule własności, użytkowane przez to przedsiębiorstwo, oraz środki otrzymane w dzierżawę,
- 4) „środki trwałe przedsiębiorstwa” — należy przez to rozumieć środki trwałe własne przedsiębiorstwa i obce, użytkowane przez dane przedsiębiorstwo,
- 5) „zarządzenie Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 1959 r.” — należy przez to rozumieć zarządzenie Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 1959 r. w sprawie podstawowych zasad prowadzenia księgowości, inwentaryzacji, sporządzania sprawozdań finansowych oraz przechowywania dowodów księgowych przez jednostki gospodarki uspołecznionej (Monitor Polski z 1959 r. Nr 102, poz. 546 oraz z 1961 r. Nr 26, poz. 128 i Nr 72, poz. 304).

§ 3. 1. Wszystkie środki trwałe przedsiębiorstwa powinny być powierzone pieczy osób odpowiedzialnych za ich stan.

2. Powierzenie środka trwałego przedsiębiorstwa pieczy pracownika odpowiedzialnego oraz wszelkie zmiany w tym zakresie powinny być dokonywane protokolarnie.

§ 4. Przedsiębiorstwa obowiązane są do prawidłowego:

- 1) udokumentowania operacji gospodarczych dotyczących środków trwałych (przychodów, rozchodów, umorzenia, remontów kapitalnych itp.),

2) prowadzenia ewidencji syntetycznej i analitycznej środków trwałych.

§ 5. 1. Własne środki trwałe należy objąć ewidencją, która powinna umożliwić ustalenie:

- 1) ilości i wartości początkowej środków trwałych oraz ich zmian,
- 2) ilości i wartości przychodów środków trwałych oraz wskazanie ich źródeł,
- 3) ilości i wartości rozchodów środków trwałych oraz wskazanie ich kierunku,
- 4) wysokości umorzenia i kosztów kapitalnych remontów środków trwałych,
- 5) podstaw do prawidłowego i terminowego obliczania i ujęcia w księgach amortyzacji,
- 6) osób odpowiedzialnych za powierzone im środki trwałe.

Dane wymienione w pkt 1, 2 i 3 powinny być ujmowane w ewidencji z podziałem co najmniej według grup środków trwałych przyjętych w klasyfikacji rodzajowej środków trwałych obowiązującej przy powszechnej inwentaryzacji środków trwałych.

2. Przepisy ust. 1 dotyczą wszelkich własnych środków trwałych przedsiębiorstwa znajdujących się:

- 1) w przedsiębiorstwie:
  - a) w użytkowaniu (w tym również przejściowo nieczynnych — jak w rezerwie, remoncie itp.),
  - b) w zapasie,
  - c) trwale nieczynnych,
- 2) poza przedsiębiorstwem (w dzierżawie, w naprawie, w drodze itp.).

3. Inwestycje w obcych środkach trwałych uważa się do czasu zakończenia terminu dzierżawy bądź okresu użytkowania za własne środki trwałe.

§ 6. Obce środki trwałe, jak też własne środki trwałe będące w likwidacji należy objąć ewidencją pozabilansową, która zapewnić powinna co najmniej ustalenie:

- 1) ilości i wartości początkowej obcych środków trwałych oraz ich zmian z podziałem według jednostek będących ich właścicielami,
- 2) ilości i wartości początkowej środków trwałych przedsiębiorstwa postawionych w stan likwidacji, a fizycznie nie zlikwidowanych,
- 3) osób odpowiedzialnych za powierzone im obce lub postawione w stan likwidacji środki trwałe.

§ 7. 1. Ewidencję syntetyczną środków trwałych przedsiębiorstwa należy prowadzić zgodnie z przepisami ogólnymi.

2. Ewidencję analityczną środków trwałych przedsiębiorstwa należy prowadzić według obiektów inwentarzowych.

3. Ewidencja analityczna niektórych obiektów inwentarzowych (np. przyrządów, ruchomości) może być prowadzona zbiorczo, jeśli obiekty inwentarzowe są tego samego typu, posiadają identyczną lub zbliżoną wartość początkową, są amortyzowane i umarzane przy zastosowaniu jednakowej stawki amortyzacyjnej oraz są użytkowane w jednej komórce organizacyjnej (na jednym stanowisku kosztów).

§ 8. 1. Obiektem inwentarzowym w zakresie budynków są poszczególne budynki wolno stojące (stojące w pewnej odległości jeden od drugiego), a w zakresie budynków bliźniaczych, szeregowych lub innych, posiadających wspólne ściany, lecz wyraźnie różniących się konstrukcyjnie, wysokością lub wiekiem — odpowiednie części takich budynków ograniczone płaszczyznami pionowymi wraz z instalacjami i urządzeniami wewnętrznej sieci elektrycznej, wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, sygnalizacyjnej, centralnego ogrzewania i innymi urządzeniami (bez urządzeń dźwigowych oraz kotłów centralnego ogrzewania).

2. Obiektem inwentarzowym w zakresie budowli jest każda odrębna budowa, np. bunkier, wieża nadszybową,

otwór wiertniczy itp. W zakresie tzw. budowli rozciąglanych obiektem inwentarzowym jest określony odcinek takiej budowli (drogi, rurociągu, linii telekomunikacyjnej) bądź odpowiadający istniejącemu podziałowi administracyjnemu lub eksploatacyjnemu (np. odcinek drogowy), bądź charakteryzujący się odmienną konstrukcją lub innymi cechami technicznymi. W zakresie rurociągów i przewodów odrębnym obiektem może być np. zespół odcinków o jednakowych przekrojach, wykonanych z jednakowego materiału, o jednakowym przeznaczeniu.

3. Obiektem inwentarzowym w zakresie maszyn, urządzeń i środków transportowych jest każda maszyna, urządzenie lub środek transportowy. W skład obiektu inwentarzowego w zakresie maszyn i urządzeń wchodzi również fundamenty i konstrukcje nośne (tam gdzie one występują) oraz przynależne do obiektu normalne wyposażenie.

4. Obiektem inwentarzowym w zakresie narzędzi, przyrządów, ruchomości i wyposażenia jest każde narzędzie, przyrząd, ruchomość i wyposażenie.

5. Obiektem inwentarzowym w zakresie pozostałych środków trwałych jest np. poszczególne zwierzę, poszczególna inwestycja w dzierżawionym lub obcym środku trwałym.

6. Dla szczegółowego określenia obiektów inwentarzowych oraz ich granic należy kierować się ustaleniami zawartymi w instrukcjach i załącznikach do nich oraz tablicach przeceny Głównego Urzędu Statystycznego obowiązujących przy powszechnej inwentaryzacji środków trwałych i ich przecenie z ewentualnymi późniejszymi zmianami i uzupełnieniami.

§ 9. 1. Poszczególne obiekty inwentarzowe środków trwałych powinny być zaopatrzone w odpowiednie numery inwentarzowe umożliwiające ich zidentyfikowanie.

2. Kolejne numery inwentarzowe nadaje się obiektom inwentarzowym na podstawie ich wpisu do książki inwentarzowej.

3. Numer inwentarzowy nadaje się na cały okres użytkowania obiektu. Numeru inwentarzowego obiektu, skreślonego z ewidencji przedsiębiorstwa, nie nadaje się innemu obiektowi.

4. Numer inwentarzowy powinien być oznaczony na obiekcie, o ile to możliwe, w sposób trwały.

5. Każdy obiekt inwentarzowy powinien być ponadto oznaczony symbolem nadanym mu na podstawie klasyfikacji rodzajowej środków trwałych, ze szczególnością niezbędną do sporządzenia sprawozdań dotyczących środków trwałych.

§ 10. 1. Ewidencję syntetyczną i analityczną środków trwałych przedsiębiorstwa należy prowadzić według ich wartości początkowej, skorygowanej o ewentualne zwiększenia i zmniejszenia tej wartości.

2. Za wartość początkową nowego środka trwałego uważa się rzeczywistą cenę nabycia środka lub jego koszty wytworzenia. Za rzeczywisty koszt wytworzenia uważa się także wartość kosztorysową wytworzonych środków trwałych i inwestycji w dzierżawionych lub obcych środkach trwałych, jeżeli przepisy szczególne ustalają obowiązek ich wyceny w cenach kosztorysowych. Szczegółowe zasady ustalania wartości początkowej nowych środków trwałych określają przepisy w sprawie wyceny składników majątkowych uzyskanych w wyniku inwestycji.

3. Wartość początkowa środka trwałego może ulec zwiększeniu na skutek inwestycji polegającej na dobudowie lub rozbudowie, modernizacji, rekonstrukcji itp. oraz zmniejszeniu na skutek częściowej likwidacji środka trwałego.

4. Wartość początkową zakupionego używanego środka trwałego ustala się w wysokości odpowiadającej wartości początkowej tego obiektu, wykazanej w księgach dostawcy,

niezależnie od ceny zakupu obiektu. W razie zakupu używanego środka trwałego od jednostki gospodarki nie społecznej wartość początkową obiektu ustala się według ceny nabycia powiększonej o wartość umorzenia, ustalonego zgodnie z § 21 ust. 3.

5. Wartość początkową środka trwałego otrzymanego nieodpłatnie ustala się według wartości początkowej obiektu, wykazanej w księgach jednostki przekazującej.

6. Wartość początkową środka trwałego ujawnionego w czasie przeprowadzania inwentaryzacji, a nie objętego dotychczas ewidencją, ustala się na podstawie danych ewidencyjnych (dokumentów), a w razie ich braku — na podstawie odpowiednich cenników lub komisyjnego szacunku.

7. Wartość początkową środka trwałego, przekwalifikowanego zgodnie z obowiązującymi przepisami ze środków obrotowych do środków trwałych, ustala się według wartości początkowej, w jakiej dany obiekt wykazany był w środkach obrotowych.

8. Wartość początkową części środka trwałego, podlegającej likwidacji na skutek zmian charakteru środka, przebudowy, modernizacji itp., ustala się na podstawie danych ewidencyjnych, a w razie ich braku — na podstawie aktualnych cenników, kosztorysów, zawierających podział środka trwałego na elementy, lub na podstawie komisyjnego szacunku.

9. Wartość początkową pojazdu samochodowego otrzymanego w wyniku remontu kapitalnego w trybie wymiany, tzn. otrzymanego w zamian za pojazd samochodowy oddany do remontu, ustala się na podstawie aktualnie obowiązujących cenników, uwzględniając markę i typ pojazdu otrzymanego.

§ 11. 1. Środek trwały nowy lub używany, jak również jego część, otrzymany w wyniku inwestycji, wprowadza się do ewidencji pod datą zakończenia inwestycji. Za datę zakończenia inwestycji, w wyniku której powstał środek trwały, uważa się datę protokolarnego przyjęcia do użytkowania danego środka trwałego, niezależnie od tego, czy nastąpiło równoczesne rozpoczęcie użytkowania środka. Jeżeli faktyczne przyjęcie środka trwałego do użytkowania nastąpiło wcześniej od przyjęcia protokolarnego, za datę zakończenia inwestycji uważa się datę faktycznego przyjęcia środka trwałego do użytkowania.

2. Środek trwały otrzymany nieodpłatnie wprowadza się do ewidencji pod datą sporządzenia protokołu zdawczo-odbiorczego. Jeżeli faktyczne przyjęcie środka trwałego do użytkowania nastąpiło wcześniej od przyjęcia protokolarnego, wówczas środek trwały wprowadza się do ewidencji pod datą faktycznego przyjęcia środka do użytkowania.

3. Środek trwały ujawniony (nie objęty dotychczas ewidencją) wprowadza się do ewidencji pod datą jego ujawnienia.

4. Środek trwały przekwalifikowany ze środków obrotowych wprowadza się do ewidencji środków trwałych pod datą przekwalifikowania określoną w przepisach o przekwalifikowaniu, a w razie nieokreślenia tej daty — pod datą sporządzenia protokołu przekwalifikowania.

5. Pojazd samochodowy, otrzymany w zamian za pojazd oddany do kapitalnego remontu, wprowadza się do ewidencji pod datą protokolarnego przyjęcia pojazdu z zakładu naprawczego.

§ 12. 1. Środek trwały przekazany nieodpłatnie wyśięgowuje się z ewidencji pod datą sporządzenia protokołu zdawczo-odbiorczego.

2. Środek trwały, przekwalifikowany do środków obrotowych, wyśięgowuje się z ewidencji środków trwałych pod datą przekwalifikowania określoną w przepisach o przekwalifikowaniu, a w razie nieokreślenia tej daty — pod datą sporządzenia protokołu przekwalifikowania.

§ 13. 1. Środek trwały, wycofany z użytkowania na skutek zniszczenia, zużycia itp., jak również sprzedaży, powinien być postawiony w stan likwidacji.

2. Za datę postawienia środka trwałego w stan likwidacji uważa się datę zatwierdzenia protokołu likwidacji przez kierownika przedsiębiorstwa, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 4 i 5, niezależnie od tego, kiedy nastąpi fizyczna likwidacja środka trwałego.

3. Pojazd samochodowy oddany do kapitalnego remontu, przeprowadzonego w drodze wymiany na inny pojazd samochodowy, uważa się za postawiony w stan likwidacji i zlikwidowany pod datą protokolarnego przyjęcia z zakładu naprawczego pojazdu samochodowego, otrzymanego w zamian za pojazd oddany do kapitalnego remontu.

4. Jeżeli na podstawie przepisów szczególnych istnieje dla danego rodzaju środków trwałych obowiązek uzyskania zgody odpowiedniej jednostki na ich likwidację ze względu na ich znaczenie, wartość, stopień zużycia itp., środki te stawia się w stan likwidacji pod datą otrzymania pisemnej zgody tej jednostki na ich likwidację bądź pod datą upływu terminu, w jakim zgoda miała być wyrażona.

5. Środek trwały zbędny w przedsiębiorstwie, lecz nadający się do dalszej eksploatacji, stawia się w stan likwidacji pod datą jego sprzedaży.

6. Za datę postawienia w stan likwidacji środka trwałego uznanego za niedobór przyjmuje się datę protokołu komisji inwentaryzacyjnej, stwierdzającego niedobór środka trwałego.

7. Postawienie środka trwałego w stan likwidacji księguje się pod datą określoną w ust. 2—6. W razie gdy obiekt postawiony w stan likwidacji nie został fizycznie zlikwidowany, wprowadza się go jednocześnie do ewidencji pozabilansowej. Roszczenia wobec osób odpowiedzialnych za niedobór środka trwałego księguje się na właściwe konta w terminie i trybie ustalonych w zarządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 1959 r.

8. Przepisy ust. 1—7 mają odpowiednie zastosowanie przy częściowej likwidacji środka trwałego.

§ 14. O powstającą przy likwidacji środka trwałego lub jego części różnicę pomiędzy wartością początkową środka trwałego lub jego części, ustaloną zgodnie z § 10 ust. 8, a jego umorzeniem obliczonym zgodnie z § 21 ust. 8, koryguje się w przedsiębiorstwach wymienionych w § 1 pkt 1, 3, 6 i 7 wysokość funduszu statutowego. W przedsiębiorstwach wymienionych w § 1 pkt 2, 4 i 5 różnicę tę odnosi się na straty i zyski.

§ 15. 1. Ewidencję analityczną środków trwałych przedsiębiorstwa prowadzi się za pomocą:

- 1) książki obiektów inwentarzowych (książki inwentarzowej),
- 2) szczegółowych kart obiektów inwentarzowych,
- 3) tabeli amortyzacyjnej.

2. Ewidencję analityczną własnych i obcych środków trwałych należy prowadzić oddzielnie.

§ 16. 1. Książka inwentarzowa stanowi wykaz poszczególnych obiektów inwentarzowych środków trwałych.

2. Książkę inwentarzową prowadzi się łącznie dla wszystkich środków trwałych, bez względu na ich klasyfikację rodzajową, albo oddzielnie dla poszczególnych grup rodzajowych obiektów lub zespołów grup, pod warunkiem jednak, że te same numery inwentarzowe nie powtarzają się w poszczególnych książkach inwentarzowych.

3. Książka inwentarzowa powinna zawierać co najmniej następujące dane:

- 1) numer inwentarzowy obiektu oraz pełny symbol klasyfikacji rodzajowej środków trwałych zgodnie z § 9 ust. 5,
- 2) nazwę i charakterystykę obiektu zezwalającą na jego identyfikację,

- 3) wartość początkową obiektu i jej zmiany,
- 4) datę i źródło nabycia obiektu,
- 5) datę postawienia w stan likwidacji lub nieodpłatnego przekazania obiektu oraz wskazanie jego odbiorcy (nabywcy) bądź datę przekwalifikowania obiektu do środków obrotowych,
- 6) symbol, numer, datę dowodów, na podstawie których wprowadzono bądź wysięgowano obiekt inwentarzowy z ewidencji,
- 7) wyjaśnienia i odsyłacze do właściwej pozycji księgi inwentarzowej w razie podziału, przebudowy obiektu itp.

4. Zapisy przychodów środków trwałych w książce inwentarzowej powinny być dokonywane w porządku chronologicznym. W razie postawienia środka trwałego w stan likwidacji, jego nieodpłatnego przekazania lub przekwalifikowania do środków obrotowych należy w książce inwentarzowej dokonać odpowiedniej adnotacji i anulować dany numer inwentarzowy.

§ 17. 1. Szczegółowa karta obiektu inwentarzowego powinna być założona dla każdego obiektu, wpisanego do książki inwentarzowej, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w § 7 ust. 3. Szczegółowa karta obiektu inwentarzowego służy do ewidencji danego środka trwałego przez cały okres jego użytkowania.

2. Szczegółowa karta obiektu inwentarzowego powinna zawierać co najmniej następujące dane:

- 1) numer inwentarzowy obiektu, pełny symbol klasyfikacji rodzajowej środka trwałego, nazwę oraz określenie obiektu (charakterystykę, wyliczenie części składowych i wyposażenia, a odnośnie do budynków — ich powierzchnię użytkową, kubaturę, rok budowy — odbudowy i obiekty pomocnicze),
- 2) datę przyjęcia obiektu do użytkowania,
- 3) datę postawienia w stan likwidacji, nieodpłatnego przekazania lub przekwalifikowania obiektu do środków obrotowych,
- 4) wartość początkową obiektu i jej zmiany,
- 5) początkowe (dotychczasowe) umorzenie obiektu, ustalone według zasad podanych w § 21 ust. 3—6, w razie wprowadzenia do ewidencji obiektu używanego,
- 6) umorzenie zlikwidowanej części środka trwałego, ustalone według zasad podanych w § 21 ust. 7,
- 7) umorzenie środka trwałego obliczone w momencie jego postawienia w stan likwidacji, nieodpłatnego przekazania lub przekwalifikowania do środków obrotowych, ustalone według zasad podanych w § 21 ust. 8,
- 8) daty zakończenia i koszt poszczególnych kapitalnych remontów,
- 9) daty określające czas, w którym środek był trwale nieczynny (nie dotyczy pojazdów samochodowych, dla których umorzenie jest obliczane od przebiegu),
- 10) obowiązującą stopę procentową odpisów z tytułu amortyzacji (ewentualnie także współczynniki stosowane do obliczania amortyzacji), stawkę amortyzacyjną ustaloną na 1000 km przebiegu (dotyczy wyłącznie pojazdów samochodowych), roczną kwotę odpisów z tytułu amortyzacji (obliczoną jednorazowo przy przyjmowaniu środka trwałego do ewidencji) oraz jej zmiany i daty tych zmian, jak również adnotację o weryfikacji stawek amortyzacyjnych (dotyczy środków trwałych, dla których okres użytkowania jest krótszy od okresu przyjętego za podstawę określenia stawki amortyzacyjnej przewidzianej na wymianę),
- 11) roczne przebiegi (w tysiącach kilometrów) pojazdów samochodowych, dla których amortyzacja obliczana jest od przebiegu,
- 12) wskazanie osób odpowiedzialnych za stan obiektu oraz adnotację o zmianach użytkownika i daty tych zmian.

3. Szczegółowa karta, prowadzona zbiorczo dla niektórych obiektów inwentarzowych, o których mowa w § 7 ust. 3, powinna zawierać dane wymienione w ust. 2 dla każdego obiektu ewidencjonowanego na tej karcie.

4. Szczegółowa karta obiektu inwentarzowego może nie zawierać niektórych danych, o których mowa w ust. 2, niezbędnych do wyliczenia wysokości umorzenia środka trwałego w momencie jego postawienia w stan likwidacji, nieodpłatnego przekazania, przekwalifikowania do środków obrotowych, jeśli umorzenie środka trwałego wprowadza się na szczegółową kartę obiektu inwentarzowego raz do roku.

5. Przy grupowaniu szczegółowych kart obiektów inwentarzowych w kartotece środków trwałych odrębne grupy stanowić powinny szczegółowe karty środków trwałych:

- 1) znajdujących się w przedsiębiorstwie, lecz nie amortyzowanych (trwale nieczynnych),
- 2) znajdujących się poza przedsiębiorstwem.

6. Szczegółowe karty obiektów inwentarzowych mogą być zastąpione innymi urządzeniami ewidencyjnymi (np. rejestry środków trwałych, odpowiednio rozbudowane książki inwentarzowe itp.), jeśli urządzenia te odpowiadają warunkom określonym w ust. 1—5.

§ 18. 1. Tabelę amortyzacyjną zakłada się na podstawie szczegółowych kart obiektów inwentarzowych lub innych urządzeń ewidencyjnych, o których mowa w § 17 ust. 6.

2. Tabela amortyzacyjna stanowi podstawę obliczania wysokości odpisów amortyzacji i umorzenia środków trwałych.

3. Tabela amortyzacyjna powinna zawierać co najmniej następujące dane:

- 1) okres, którego dotyczy,
- 2) określenie grupy rodzajowej lub zespołu grup środków trwałych i miejsca ich użytkowania (wydział, stanowisko kosztów) lub wskazanie osoby za nie odpowiedzialnej,
- 3) wartość początkową obiektów objętych tabelą,
- 4) roczną kwotę odpisów z tytułu amortyzacji i umorzenia, a co do pojazdów samochodowych — stawkę ustaloną na 1000 km przebiegu,
- 5) daty wpisania obiektów do tabeli i daty skreślenia obiektów z tabeli.

4. Tabela amortyzacyjna powinna być prowadzona w sposób umożliwiający sprawdzenie prawidłowości danych dotyczących amortyzacji.

§ 19. Dane ewidencji środków trwałych powinny być bieżąco korygowane o wszelkie zmiany dotyczące stanu i charakterystyki środków trwałych, miejsca ich użytkowania, wartości początkowej itp.

§ 20. W razie nieodpłatnego przekazania środka trwałego oraz sprzedaży przedsiębiorstwo przekazujące (dostawca) powinno dostarczyć przedsiębiorstwu przejmującemu (odbiorcy) odpis szczegółowej karty przekazanego nieodpłatnie (sprzedanego) obiektu inwentarzowego bądź odpowiedni wyciąg z innych urządzeń ewidencyjnych, o których mowa w § 17 ust. 6.

§ 21. 1. Własne środki trwale przedsiębiorstw podlegają umorzeniu. Umorzenie środków trwałych powinno być obliczane według zasad przyjętych przy obliczaniu odpisów amortyzacyjnych tychże środków trwałych, jednakże bez uwzględnienia ewentualnego czasowego obniżenia w określonych gałęziach gospodarki wysokości ogólnej kwoty amortyzacji.

2. Umorzenie środków trwałych oblicza się okresowo na podstawie tabeli amortyzacyjnej.

3. Umorzenie dotychczasowe zakupionego używanego środka trwałego ustala się w wysokości umorzenia, figurującego w księgach dostawcy. W razie zakupu używanego

środka trwałego od jednostki gospodarki uspołecznionej, w której zgodnie z obowiązującymi przepisami umorzenie środków trwałych nie jest obliczane, lub od jednostki gospodarki nie uspołecznionej — umorzenie oblicza się na podstawie komisijnego szacunku zużycia środka trwałego.

4. Umorzenie dotychczasowe otrzymanego nieodpłatnie środka trwałego ustala się w wysokości wynikającej z ksiąg przedsiębiorstwa przekazującego obiekt lub na podstawie komisijnego szacunku zużycia środka, jeśli w jednostce przekazującej obiekt zgodnie z obowiązującymi przepisami umorzenie nie było obliczane.

5. Umorzenie dotychczasowe środka trwałego ujawnionego w czasie przeprowadzania inwentaryzacji ustala się na podstawie danych ewidencyjnych, a w razie ich braku — na podstawie komisijnego szacunku zużycia środka trwałego.

6. Umorzenie dotychczasowe środka trwałego przekwalifikowanego ze środków obrotowych ustala się na podstawie obowiązujących stawek amortyzacyjnych oraz dotychczasowego okresu użytkowania. W razie braku dokładnych danych dotyczących okresu użytkowania środka umorzenie ustala się na podstawie komisijnego szacunku zużycia środka trwałego.

7. Umorzenie dotychczasowe części środka trwałego podlegającej likwidacji ustala się od wartości umorzenia całego środka trwałego, według procentu obliczonego przez porównanie wartości początkowej części środka trwałego podlegającej likwidacji do wartości początkowej całego środka trwałego.

8. Umorzenie dotychczasowe środka trwałego przekazanego nieodpłatnie, przekwalifikowanego do środków obrotowych, jak też postawionego w stan likwidacji, oblicza się za cały okres użytkowania środka, z uwzględnieniem umorzenia, o którym mowa w ust. 3—7, na podstawie danych zawartych w szczegółowej karcie obiektu inwentarzowego, a dotyczących odpowiednio: wartości początkowej obiektu i jej zmian, umorzenia ustalonego w momencie przyjmowania do użytkowania obiektu używanego, umorzenia zlikwidowanej części środka trwałego, obowiązujących stóp procentowych (stawek) amortyzacyjnych, okresu użytkowania (z uwzględnieniem okresu, w którym obiekt był trwale nieczynny) lub ilości przejechanych kilometrów (dotyczy pojazdów samochodowych) oraz rzeczywistych kosztów kapitalnych remontów obiektu.

9. Zwiększenia umorzenia dotychczasowego środków trwałych można — do czasu ich postawienia w stan likwidacji, nieodpłatnego przekazania lub przekwalifikowania do środków obrotowych — ujmować wyłącznie w ewidencji syntetycznej, prowadzonej zgodnie z ogólnymi przepisami, w terminach wskazanych w zarządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 1959 r.

10. Umorzenie dotychczasowe środka trwałego zakupionego używanego, otrzymanego nieodpłatnie, ujawnionego w czasie przeprowadzania inwentaryzacji oraz przekwalifikowanego ze środków obrotowych, obliczone według zasad podanych w ust. 3—6, księguje się w ewidencji syntetycznej oraz wprowadza na szczegółową kartę obiektu inwentarzowego pod datą ustaloną dla księgowania jego wartości początkowej.

11. Umorzenie dotychczasowe środka trwałego postawionego w stan likwidacji (całkowicie lub częściowo), przekazanego nieodpłatnie lub przekwalifikowanego do środków obrotowych, obliczone według zasad podanych w ust. 7 i 8, księguje się w ewidencji syntetycznej oraz wprowadza na szczegółową kartę obiektu inwentarzowego pod datą ustaloną dla księgowania jego wartości początkowej.

12. Umorzenie pojazdu samochodowego, przyjętego w zamian za pojazd oddany do kapitalnego remontu, ustala

się na podstawie komisijnego szacunku zużycia otrzymanego pojazdu.

13. Umorzenie środków trwałych zmniejsza się o rzeczywisty koszt zakończonych kapitalnych remontów własnych środków trwałych, pokryty ze środków specjalnych, przeznaczonych na finansowanie remontów kapitalnych. Rzeczywiste koszty zakończonych kapitalnych remontów własnych środków trwałych księguje się jako zmniejszenie umorzenia środków trwałych, wykazanego w ewidencji syntetycznej, oraz na szczegółowe karty właściwych obiektów inwentarzowych pod datą zakończenia kapitalnego remontu. Za datę zakończenia kapitalnego remontu uważa się datę protokolarnego przyjęcia kapitalnego remontu.

§ 22. Zasady amortyzacji środków trwałych normują odrębne przepisy.

§ 23. 1. Wszelkie przychody, rozchody i przemieszczenia środków trwałych przedsiębiorstwa powinny być prawidłowo i terminowo udokumentowane. Dowody, na podstawie których dokonuje się zapisów w ewidencji środków trwałych, powinny odpowiadać warunkom określonym w zarządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 1959 r.

2. Dowody dotyczące przychodu i rozchodu środka trwałego powinny zawierać oprócz danych, wynikających z przepisów zarządzenia Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 1959 r., dodatkowe dane, dotyczące podstawy prawnej dokonania przychodu i rozchodu środka trwałego, przyczyny postawienia środka trwałego w stan likwidacji, a protokoły zdawczo-odbiorcze, dotyczące nieodpłatnego przekazania środka trwałego — również pokwitowanie jednostki nieodpłatnie otrzymującej środek trwały.

3. Dowody dotyczące przychodów, przemieszczenia i rozchodów środków trwałych należy wystawiać oddzielnie dla każdego obiektu inwentarzowego. Dowody dotyczące przychodów, przemieszczenia i rozchodów środków trwałych, o których mowa w § 7 ust. 3, mogą dotyczyć szeregu obiektów inwentarzowych.

4. Udokumentowanie zmian w stanie i wartości środków trwałych powinno być dokonywane na ujednoliconych drukach rachunkowo-finansowych.

§ 24. Zarządzenie nie normuje zasad ewidencji środków trwałych prowadzonej dla potrzeb operacyjno-technicznych przez właściwe służby przedsiębiorstwa lub użytkowników środków trwałych.

§ 25. Inwentaryzację środków trwałych przeprowadzać należy w trybie i z częstotliwością określoną w zarządzeniu Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 1959 r.

§ 26. Zasady przechowywania dowodów księgowych i urzędów ewidencyjnych dotyczących środków trwałych, skreślonych z ewidencji księgowej oraz pozabilansowej, ustala zarządzenie Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 1959 r., z tym że określony w tym zarządzeniu 5-letni termin przechowywania biegnie od początku roku następnego po roku, w którym nastąpiło skreślenie środka trwałego z ewidencji. Książka obiektów inwentarzowych (książka inwentarzowa) jest aktem przeznaczonym do trwałego przechowywania (kategoria A).

§ 27. Przepisy zarządzenia stosuje się także do zjednoczeń utrzymywanych z wpłat należących do nich przedsiębiorstw państwowych, z tym że:

- 1) stosuje się je w całości w odniesieniu do środków trwałych użytkowanych wyłącznie w związku z działalnością gospodarczą prowadzoną przez zjednoczenia we własnym zakresie,
- 2) stosuje się je z wyłączeniem §§ 18, 21 i 22 w odniesieniu do pozostałych środków trwałych zjednoczeń.

§ 28. 1. Właściwi ministrowie mogą wydać przepisy szczegółowe na podstawie przepisów zarządzenia.

2. W przypadkach uzasadnionych potrzebami branżowymi lub obowiązującymi w danym resorcie zasadami księgowości właściwi ministrowie mogą w drodze zarządzeń ustalić odmienne zasady w przedmiocie uregulowanym niniejszym zarządzeniem, po uzgodnieniu ich z Ministrem Finansów.

§ 29. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1962 r., w stosunku zaś do przed-

siębiorstw podległych i nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa, w których obowiązuje jako okres rozliczeniowy rok gospodarczy — od dnia 1 lipca 1962 r., a w przedsiębiorstwach lasów państwowych, w których obowiązuje rok gospodarczy — od dnia 1 października 1962 r.

Minister Finansów: *J. Albrecht*